

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2018/19:24

Onsdagen den 20 mars

§ 1 Europeiska rådet

Statsminister Stefan Löfven

Information och samråd inför Europeiska rådet den 21–22 mars 2019

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Härmed öppnas dagens samråd inför Europeiska rådet den 21–22 mars 2019. Vi hälsar statsminister Stefan Löfven, statsrådet Hans Dahlgren, statssekreterare Paula Carvalho Olovsson och alla andra medarbetare välkomna hit.

Vi börjar som vanligt med att lämna ordet till statsministern. Sedan kommer jag att ge ordet till partierna i storleksordning. I första rundan blir det en person från varje parti.

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! På Europeiska rådets dagordning står denna gång frågor om tillväxt, klimat, utrikesrelationer och desinformation. Den fråga som dock främst kommer att prägla mötet är nog återigen brexit.

Efter några veckors intensiva samtal mellan kommissionen och den brittiska regeringen följt av flera omröstningar i det brittiska parlamentet kommer vi nu sannolikt – vi vet faktiskt inte riktigt – att ta ställning till en brittisk begäran om förlängning av förhandlingsperioden. EU och Sverige har all anledning att beklaga att det brittiska parlamentet inte har kunnat godkänna avtalet, som med stor möda har förhandlats fram. Det här är ett avtal som reglerades mer än nödvändigt för att vi ska få ett ordnat utträde. Det lägger dessutom en bra grund för en framtida relation.

Den brittiska regeringen har som bekant ännu inte lämnat in en begäran om förlängning. Från EU:s sida förväntar vi oss att det i så fall blir tydligare hur britten ser på anledningen till och naturligtvis längden på en eventuell förlängning. Det är lätt att känna tveksamhet inför att dra ut på processen utan att ha en lösning i sikte. Det gäller inte minst med hänsyn till EU:s behov att rikta sin kraft och energi på andra viktiga frågor. Samtidigt vet vi alla att ett avtalslöst brittiskt utträde är det klart sämsta alternativet. Trots alla beredskapsförberedelser som nu görs skulle det innebära att själva övergången blir oerhört besvärlig, och det skulle också lägga en dålig grund för den framtida relation som vi vill bygga med britten.

EU har hittills varit tillmötesgående när det gäller att hitta vägar för att hjälpa fram ett brittiskt godkännande. Senast togs ett omfattande underlag

fram som tydligt klargör att avsikten inte är att den irländska reservlösningen ska bli permanent. Det är ingen som har en sådan avsikt.

Jag är övertygad om att det ligger i EU:s och Sveriges intresse att fortsätta med denna inriktning. Om processen havererar ska det inte bero på EU, utan vi bör fortsätta att göra vad som är möjligt inom de ramar som finns. Jag menar därför att Sverige bör stödja att EU visar en stor öppenhet när det gäller förlängning av förhandlingsperioden, även en längre sådan om det skulle bli aktuellt.

Fru ordförande! Som vanligt på vårtoppmötet är det dags att diskutera jobb, tillväxt och konkurrenskraft. Detta är naturligtvis en hörnsten i det europeiska samarbetet. Från svensk sida, som jag tidigare har aviserat här i nämnden, lagt fokus på att stärka den inre marknaden. Jag har tillsammans med 16 likasinnade kollegor därför gjort ett inspel om hur vi tycker att den inre marknaden bör utvecklas och hur arbetet inom flera områden som är kopplade till den inre marknaden bör drivas vidare. Det handlar till exempel om en övergång till en koldioxidsnål ekonomi, tjänstehandel och inte minst ett bättre genomförande av sådant som är beslutat. Glädjande nog återspeglas detta i utkastet till slutsatser.

Den inre marknaden med fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och personer är naturligtvis en av EU:s största framgångar. Den är oerhört viktig för svensk ekonomi och svenska företag och medborgare. Genom en väl fungerande gemensam inre marknad skapar vi fler jobb och tillväxt i hela EU.

Vi ser tre huvudområden i arbetet med att utveckla den inre marknaden.

För det första finns det en stor potential på tjänsteområdet. Tjänstesektorn blir också allt viktigare för Sverige. Genom att bättre tillämpa existerande lagstiftning och samtidigt fortsätta att undanröja de hinder som finns kvar kan fler svenska företag få tillgång till hela EU. Det stärker vår tillväxt och naturligtvis våra företag och därmed också välfärden.

För det andra bör EU:s inre marknad anpassas till den digitala ekonomin. Digitaliseringen behöver genomsyra hela inre marknadspolitiken så att vi kan ta till vara möjligheterna och de nya affärsmodellerna och även möjliggöra nya innovativa tekniska lösningar.

För det tredje måste vi bli bättre på att göra det som vi faktiskt redan har sagt. De regler som finns efterlevs inte alltid korrekt i alla medlemsstater. Det hindrar den inre marknaden att nå sin fulla potential. Det är därför bra att slutsatserna inför Europeiska rådet nu uppmanar kommissionen – också detta enligt ett svenskt förslag – att ta fram en tydlig handlingsplan för bättre tillämpning och efterlevnad av regelverket. Det ska ske senast i mars nästa år.

I diskussionen om EU:s ekonomiska politik finns också de frågor som jag vill lyfta fram och som rör industripolitik. Frankrike och Tyskland presenterade häromveckan ett gemensamt industrimanifest med sina prioriteringar för en europeisk industripolitik. Det är bra att vi har och ska ha en diskussion om hur vi skapar de bästa förutsättningarna för våra företag och vår industri. Det är mycket viktigt. Vi måste arbeta hårt för att europeiska företag ska vara konkurrenskraftiga även på den globala marknaden.

Till skillnad från dem som ser regler om statsstöd och om konkurrensen inom EU som ett hinder för företagens möjligheter att växa och konkurrera globalt menar vi att dessa regler behövs för att det ska finnas en välfungerande inre marknad. Det är i sin tur avgörande för industrin och företagens konkurrenskraft.

EU ska också stå upp för en fri och öppen handel. Vi vet att konkurrensförhållandena i världen inte alltid är rättvisa, men vi tror inte att lösningen är att sätta upp nya handelshinder mot omvärlden. Reciprociteten ska inte vara styrande för EU:s handelspolitik.

Industripolitiken måste också bidra till att svara mot vår tids samhällsutmaningar: klimat, hållbarhet och hur ekonomin och arbetsmarknaden kan anpassas och ställa om till nya förhållanden. Detta är en modern industripolitik, menar vi.

Denna diskussion kommer vi att ta oss an. Den kommer inte att avslutas vid denna veckas möte. Utöver frågorna om den inre marknaden förväntas stats- och regeringscheferna inom ramen för den europeiska terminen följa upp det ekonomiska läget och enas om prioriteringar för den ekonomiska politiken i EU.

Regeringen kan ställa sig bakom årets förslag om prioriteringar, vilka ligger väl i linje med tidigare års prioriteringar.

Fru ordförande! Under våren pågår inom EU ett intensivt arbete med kommissionens förslag om långsiktig klimatstrategi. Europeiska rådet förväntas vid mötet ge en vägledning om övergripande inriktning och politiska prioriteringar. Vi vet alla att klimatet är vår tids största utmaning. Det finns ingen tid att förlora. Det är bra att Europeiska rådet ger vägledning för arbetet med klimatstrategin. Från svenskt håll arbetar vi tillsammans med likasinnade hårt för att den ska få en så ambitiös omfattning som möjligt så att vi kan målen i Parisavtalet.

Sverige har tillsammans med sju likasinnade medlemsstater gjort ett gemensamt inspel som driver på för en hög ambition i EU:s klimatarbete. Även här har vi fått ett visst genomslag i slutsatserna. Det ska dock konstateras att det tyvärr är svårt att finna en majoritet för en ännu ambitiösare linje. Mötet i morgon är *inte* slutstationen, utan Europeiska rådet ska återkomma i klimatfrågan.

Fru ordförande! Utrikesrelationer står som vanligt också på dagordningen. Här kommer vi att ha en förberedande diskussion inför toppmötet mellan EU och Kina som äger rum i april i år. I Sverige och i övriga medlemsstater pågår en viktig debatt om hur vi ska förhålla oss till Kina. I takt med Kinas internationella ställning, som stärkts, blir det allt viktigare att EU har en gemensam, bred hållning som omfattar frihandel, fred och säkerhet och naturligtvis mänskliga rättigheter.

Vi behöver utveckla vår handelsrelation till Kina och driva offensiva intressen såsom marknadstillträde så att våra företag också får del av Kinas marknad, utan att detta leder till protektionism. Vi ska samtidigt värna vår säkerhet när det gäller direktinvesteringar i kritisk infrastruktur och teknologi liksom i utbyggnaden av 5G-nätverken. EU behöver också markera vikten av att följa internationella regler och att värna folkrätten.

En annan fråga som kan komma att behandlas gäller det ryska agerandet i Ukraina. Det är nu i mars fem år sedan Rysslands olagliga annektering av Krim inleddes. Det är viktigt att EU tydligt markerar mot det ryska agerandet, som ju är ett brott mot internationell rätt.

Fru ordförande! Avslutningsvis ska Europeiska rådet följa upp det arbete som sker i syfte att motverka desinformation, inte minst inför Europaparlamentsvalet. De åtgärder som har vidtagits för att stärka EU:s hantering av desinformation är bra. Det är angeläget att vi fortsätter att hålla denna fråga prioriterad, både inför och efter valet till EU-parlamentet. Samtidigt är det viktigt att allt arbete mot desinformation sker i linje med EU:s grundläggande värderingar om yttrandefrihet och integritet.

Detta, fru ordförande, var min redogörelse inför Europeiska rådets möte.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsministern. Nu tänker jag lämna ordet till en talare från respektive parti i storleksordning.

Anf. 4 MATHIAS TEGNÉR (S):

Fru ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen!

Trots att det, som statsministern redogjorde för, finns flera olika frågor på Europeiska rådets dagordning tänkte jag hålla mig till brexit. Precis som många har uttryckt är det mycket negativt som följer i spåren av britternas EU-utträde. Förutom ovissheten för en stor mängd britter runt om i Europa och 300 000 svenskar i Storbritannien är det också negativt för jobb och tillväxt i hela unionen.

Tillsammans med flera andra ledamöter besökte jag häromveckan Astra Zeneca i Södertälje. Jag tycker att det är ett bra exempel på hur komplicerat ett EU-utträde faktiskt är – i detta fall för britterna. I förlängningen kan det påverka svensk läkemedelstillgång, i alla fall tillfälligt.

Kort sagt är brexit definitivt negativt för Sverige. Vi är ett litet exportberoende land med mycket handel. I Sverige går 1,4 miljoner människor till jobb kopplade till vår exportindustri.

Samtidigt måste ytterst britterna själva bestämma vilken relation de ska ha till resten av Europa. Efter de senaste dagarnas omröstningar är det synnerligen oklart vad britterna själva faktiskt vill. Det blev extra oklart efter den brittiske talmannens besked om att det inte blir en tredje identisk omröstning.

Häromdagen – jag tror att det var i går – uttryckte EU:s chefsförhandlare Barnier att May inte per automatik kan räkna med att en förlängning beviljas av EU, utan det beror på hur den ser ut. Samtidigt torde det vara så som statsministern redogjorde för, nämligen att det inte ligger i vårt intresse att tvinga fram ett avtalslöst utträde.

Mina frågor till statsministern är: Finns det någonting som under de närmaste dagarna skulle kunna leda till att Sverige hamnar i en annan ståndpunkt än den som redogjordes för här? Finns det något annat land som på något sätt har gett uttryck för att man skulle kunna hamna i en ståndpunkt som är något annat än att bevilja en förlängning, givet att britterna ber om en sådan?

Anf. 5 JESSIKA ROSWALL (M):

Fru ordförande! Tack, statsministern, för informationen!

Även jag tänkte kort säga något om brexit, trots att vi flera gånger har haft detta uppe. Vi i Moderaterna har en samsyn med statsministern och regeringen. Moderaterna har dock genomgående i brexitprocessen understrukit vikten vid att britternas utträde blir så ordnat som möjligt och att EU och Storbritannien efter utträdet kan ha en nära relation och ett tätt samarbete. En krasch ut ur EU utan utträdesavtal skulle ha negativa konsekvenser, framför allt såklart för britterna själva. Men, som Mathias Tegnér tog upp, skulle det även vara negativt för svenska medborgare, svenska företag och svenskt näringsliv liksom för EU självt.

Jag vill till statsministern och regeringen därför bara understryka det som vi har fört fram i olika sammanhang. Vi stöder det som statsministern sa inledningsvis och hoppas att han gör allt han kan för att se till att detta blir en så ordnad process som möjligt.

Vad gäller en senareläggning av utträdesdatumet har vi tidigare sagt att vi också stöder det som statsministern har fört fram i andra sammanhang och även det som han förde fram i dag. Det var det ena.

Fru ordförande! Det andra jag tänkte ta upp är klimatförändringarna, som finns på agendan. Klimatförändringarna är ett problem som är av sådan vidd att vi varken har tid eller råd att göra några andra insatser än dem som faktiskt gör störst skillnad. Sverige och EU måste föra en politik som snabbt minskar utsläppen, och vi måste se till att det går att förena omställningen med en fortsatt ekonomisk utveckling och en stärkt konkurrenskraft.

Det framgår tydligt i FN:s klimatpanels rapport att vi inte alls har lång tid på oss för att göra det som krävs för att hålla nere medeltemperaturen. I de huvudscenarier som förs fram och tas upp i rapporten säger man att det krävs både förnybart och mycket mer kärnkraft. Kärnkraften är en viktig fråga för Sverige, men det är den även för Europa. Moderaterna menar att man måste göra mer på EU-nivå för att stärka kärnkraften.

Jag menar självfallet inte att statsministern nu ska åka till Bryssel och förklara för de andra medlemsstaterna exakt hur deras energimix ska se ut. Kärnkraftens viktiga roll i arbetet mot klimatförändringarna och i arbetet för att göra Europa mindre beroende av kolkraft är dock ett viktigt perspektiv att ha med i diskussionerna.

Jag vill därför fråga statsministern hur han ser på det faktum att FN:s klimatpanel lyfter fram kärnkraften som en avgörande energikälla och vilka slutsatser han drar av det inför diskussionen i Europeiska rådet.

Anf. 6 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen!

Också jag tänkte inleda med brexit, och jag har ingen annan åsikt än regeringen när det kommer till detta. Den osäkerhet som råder är oroande, och för svensk del är det naturligtvis av stor vikt att vi kan få till stånd ett ordnat utträde.

Den framförhandlade dealen ser inte ut att kunna gå igenom i underhuset även om man på något sätt kan lägga fram den till omröstning igen. Vi har ändå en situation där det talas om indikativa omröstningar i det brittiska underhuset, och en förhoppning är att det då i alla fall klarnar lite när det gäller vad britterna i själva verket vill. I dag vet vi ju bara vad de är motståndare till. En förhoppning är då att EU kan ha en försonlig attityd och försöker nå en överenskommelse som britterna verkligen står

bakom, även om förhandlingarna från britternas sida lämnar mycket övrigt att önska.

Jag tänkte också gå in lite på frågan om Kina. Vi är nöjda med att den kommer upp på dagordningen. Vi hoppas naturligtvis på bättre relationer med Kina, även om mycket tyder på att Kina i dag är inställt på konfrontation. Vi har diskuterat detta tidigare i nämnden, och då hade Sverigedemokraterna en avvikande mening där vi ville ha tydligare skrivningar om detta. Vi vill bland annat ha in att Sverige förutom MR-frågor även tydligt för fram miljöfrågorna, där Kina är en stor syndare när det exempelvis kommer till plast i hav. Det är en viktig fråga att lyfta upp med Kina.

Vi ser det också som oroande att flera personer med koppling till kinesiska teknikföretag har gripits för misstanke om spioneri och andra brott i Europa. Vi ser det som viktigt att unionen tydligare markerar mot detta och klargör för Kina att denna typ av agerande kan få konsekvenser för tillgången till den inre marknaden.

Jag tänkte även nämna lite om EU:s arbete mot desinformation, det som brukar omtalas som fake news. Jag är glad för att statsministern lyfter upp vikten av att arbetet präglas av respekt för yttrandefriheten, för det här är en viktig fråga. När man läser om vad EU gör på området, i kommissionens skrifter och strategier och så vidare, ser man att det står mycket om olika typer av krav på teknikföretagen. Det talas om vad de måste göra, det hotas med lagstiftning och så vidare. Men det talas lite om just respekten för yttrandefriheten.

Det råder en situation i dag där många människor märker av en bias från teknikföretagen när det gäller konservativa röster. Vi skulle önska att regeringen även lyfte denna problematik, det vill säga att vissa åsikter på olika sätt diskrimineras samtidigt som andra får fortsätta. Det är en orättvisa.

Vi ska komma ihåg att Facebook, Twitter och de andra teknikföretagen står för en viktig del av informationsinfrastrukturen i dag. Det är viktigt att den präglas av yttrandefrihet och opartiskhet, samtidigt som det naturligtvis är väldigt viktigt att vi har ett aktivt arbete mot desinformation och en beredskap mot informationskrigsföring. Sverigedemokraterna har anmält en avvikande mening angående just desinformationsarbetet, och den håller vi fast vid.

Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru ordförande! Vad gäller brexit är det en fasa att stå vid sidan om och titta på, och jag gissar att det är ännu värre att befinna sig mitt i det och försöka hitta en lösning. Jag kan konstatera att det inte verkade finnas någon plan från start för var någonstans man skulle landa när det var slut; det fanns inte ens några alternativa landningsplatser planerade.

Vi följer allihop vad som händer och sker, och vi hade väl ändå någonstans en förhoppning om att det skulle kunna lösas med de ytterligare förstärkningar som kom till i förra veckan. Men så blev det inte. Jag undrar om statsministern har någon fundering på vad som skulle kunna tillföras för att man ska hitta en lösning här och nu. Är det en förlängning som måste till, eller finns det någonting under detta möte som kan tillföras för att på något sätt öppna läget redan här och nu?

Vad gäller det andra området är det spännande med tjänstesektorn. Den inre marknaden för tjänster utgör tre fjärdedelar av EU:s samlade bnp och en ungefär lika stor andel av sysselsättningen. Eftersom tjänster har blivit helt avgörande som insatsvara för tillverkningsindustrin fungerar de kvarvarande hindren för tjänsteföretag inom EU som en tillväxtbroms. EU saknar fortfarande en marknad för inre tjänster som fungerar riktigt bra och som är värd namnet om vi jämför med varor, där det är betydligt längre kommet.

Jag tror att Sverige behöver vara en tydlig röst här. Vi tycker att tjänstesektorn och den inre marknaden behöver understrykas i rådsslutsatserna, och vi önskar att statsministern framför detta på Europeiska rådet.

Det är också av intresse att fundera på vad det finns som Sverige ytterligare behöver göra på vår sida och på vår kant för att vi ska kunna vara med och bidra till att det här fungerar bättre.

När det gäller industripolitiken välkomnar jag statsministerns tydlighet både vad gäller markering mot protektionism och ett tydligt ställningstagande för en fri och öppen handel. Vi vet att det finns lite olika ståndpunkter i olika länder, så det är oerhört välkommet att Sverige står upp för denna del. Det är helt avgörande för framtiden och utvecklingen.

Jag skulle vilja lägga till en sak på klimatområdet. I förra veckan ställde sig Europaparlamentet med bred majoritet bakom EU-kommissionens förslag att EU ska uppnå nettonollutsläpp av växthusgaser år 2050. Centerpartiet tycker att det är dags att även stats- och regeringscheferna i Europeiska rådet ställer sig bakom detta, och vi vill därför att statsministern på mötet ska driva att rådsslutsatserna kompletteras med årtalet 2050 för nettonollutsläpp i EU.

Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Jag börjar med Mathias Tegnérns frågor. Vi delar alla denna bild; det här är komplext, och ytterst är det Storbritannien som nu måste bestämma. Bollen ligger helt enkelt där. Finns det någonting som skulle få Sverige att ändra ståndpunkt? Nej, vår utgångspunkt är att vi vill ha ett ordnat utträde. Vi vill naturligtvis också försöka få till en förlängning – om det finns möjligheter, om det behövs och om det är det som briterna efterfrågar.

Samtidigt måste diskussionen gentemot briterna gälla att det inte bara är att förlänga utan att veta vad förlängningen ska vara till för. Det är inte bra om briterna – högst teoretiskt, men ändå – nu skulle komma och säga att de vill ha två års förlängning, och sedan får vi se vad som händer. Det är inte bra för någon.

Ju längre förlängning, desto tydligare måste man vara med vad den ska leda till. Det kan ju också handla om en kort förlängning i syfte att bara ordna alla tekniska saker om det gäller ett läge där ser att vi snart går i mål. Det kan handla om lagstiftning och annat och att få sådant på plats. Det här är viktigt att tänka på.

Alla 27 länder är ense om att en förlängning måste vara motiverad. Vi vill se ett motiv för förlängningen, för ingen mår väl av osäkerhet. Vi ska också komma ihåg att så länge man förlänger det hela sitter briterna naturligtvis med vid bordet i Europeiska rådet och diskuterar bland annat gemensamma handelsfrågor – och detta när vi själva vet att de är på väg ut. Det är komplext.

Vi är eniga, och jag hör ingen som säger att britterna absolut inte kan få en förlängning. Det finns mer eller mindre positiva attityder till detta, och ni märker säkert vilka som tycker vad. Men jag har ännu inte hört någon som säger att det absolut inte får bli en förlängning.

Jessika Roswall talade om stödet för regeringens linje och frågade om jag gör allt jag kan. Ja, både i diskussionen på Europeiska rådet och bilateralt gör jag det. Det gäller alla bilaterala träffar vi har och när vi träffas i Norden och i den baltiska gruppen. För den delen gör jag det också i bilaterala samtal med Theresa May. Jag betonar alltid Sveriges stöd för ett ordnat utträde. Jag betonar också att om det finns någonting vi kan göra och vara till hjälp med gör vi också det. Vi försöker verkligen att hitta en lösning.

Men det är svårt, för det som det brittiska underhuset helst vill ha är ett annat avtal, alltså när det gäller utträdesavtalet. Och detta avtal går inte att göra någonting åt. Det ligger där det ligger. Däremot finns det möjlighet att i den politiska deklARATIONEN för den framtida relationen göra någonting. Men själva utträdesavtalet går alltså inte att göra om.

Det britterna egentligen vill ha, och det viktigaste för dem, är denna backstop, reservlösningen för Irland och Nordirland. Det här är egentligen ett löfte gentemot Irland om att vi inte får ställa till det så med brexit att det blir en ökad konflikt på den irländska ön. Det vore katastrof.

Vi gör vad vi kan, men samtidigt måste vi hålla oss inom de ramar som finns för vad som är möjligt.

Vad gäller klimatet är det precis som Jessika Roswall själv sa, nämligen att där bestämmer länderna själva. Även inom ramen för energiunionen är det upp till varje medlemsland att välja vilken energimix man vill ha. Det har Sverige också gjort, och vi har en bred överenskommelse på området. Jag är glad att vi har en sådan, för den ger stabilitet och långsiktighet. Men det är viktigt att vi fortsätter att driva på och att vi har en hög ambition vad gäller klimatfrågan. Det är helt nödvändigt, och EU ska leda detta arbete.

Martin Kinnunen talar om försök att hitta en lösning. Jag har redan redogjort lite grann för dessa tankar, och det är precis som sägs här. Frågan är: Vad vill Storbritannien? Hittills har vi hört mycket om vad de inte vill, men de måste förklara vad det faktiskt är de vill. Jag delar den uppfattningen.

Vad gäller Kina är det tänkt att vi ska ha ett brett samarbete med dem. Toppmötet siktar in sig på det. Det bygger mycket på tre pelare: Det har med fred och säkerhet att göra, det har med mänskliga rättigheter att göra och det har naturligtvis med utveckling att göra. Hur kan våra länder och regioner utvecklas på rätt sätt? Kring detta kommer det att byggas.

För oss är det viktigt att ha med detta, liksom miljöfrågorna, där den gröna omställningen och de gröna jobben ses som en stor möjlighet. Vi måste påpeka att detta ska gälla i Kina och i EU men också i investeringar som vi gör i andra länder. De bör naturligtvis också vara klimatvänliga. Annars bidrar vi i den andra riktningen, och det är inte bra. Miljöfrågorna och frågorna om mänskliga rättigheter finns alltså med, och det ska vara ett brett samarbete där vi står upp för de värderingar som vi ska stå upp för.

När det gäller desinformation måste vi, precis som jag sa i inledningen, vara vaksamma och inte naiva. Vi måste förstå att det finns möjligheter

här för dem som vill påverka våra demokratier, och det måste vi vara vaksamma på. Samtidigt måste vi slå vakt om just yttrandefriheten. Den är en grundläggande rättighet i EU, och den ska vi stå upp för liksom för integriteten. Det är Sveriges linje.

Annika Carlsson talade om brexit. Jag tror att jag var inne på frågan om vilka lösningar man kan tillföra. Det ligger i så fall i den politiska deklARATIONEN om den framtida relationen. Det har gjorts försök att tydliggöra just denna backstop och hur den ska tolkas. Man har tydliggjort att det inte är EU:s avsikt att den ska gälla för evigt.

Det har ändå inte hjälpt, dessvärre. Jag vet inte just nu vad som ytterligare kan göras, men senast i går – kanske kan även statsrådet redogöra för detta – var det en diskussion just om förhållandet mellan avtalet och den politiska deklARATIONEN.

När det gäller tjänster har Sverige drivit det tillsammans med ett antal likasinnade; vi var totalt 17 länder som skrev till kommissionen och sa att vi tyckte att detta var viktigt att få in. Nu finns också betydelsen av tjänster med i slutsatserna. Det är nämligen som det beskrivs här: Det handlar inte bara om varuproduktionen eller tjänsteproduktionen var för sig, utan de är väldigt nära sammankopplade. Det har alltså otroligt stor betydelse, och nu har vi fått in att man ska återkomma med ett tydliggörande av hur detta ska fungera på ett bättre sätt.

När det gäller frihandel finns det svårigheter. Sverige är oerhört beroende av en fri och öppen handel, och EU är jätteviktigt för oss. Det finns en inre marknad, och vi kan bygga en styrka tillsammans med andra. Det måste vi stå upp för, för det vore helt enkelt dåligt för Sverige – och för hela EU – att gå i den andra riktningen.

Samtidigt finns det nu en diskussion just i förhållande till Kina, lite mer specifikt. Kina är ju inte längre ett utvecklingsland utan en stormakt som investerar i andra delar av världen. Tillträde för västerländska företag på den kinesiska marknaden, exempelvis i offentlig upphandling, är dock obefintlig. Det måste naturligtvis adresseras. Däremot är vi väldigt försiktiga med att göra detta på ett sådant sätt att vi själva går in i en protektionistisk hållning, för det vore att gå emot våra principer och emot Sveriges intressen. Den balansgången är naturligtvis känslig, men vi får inte vara naiva gentemot stormakter. Samtidigt måste vi värna frihandelsprincipen.

Vad gäller årtalet 2050 har vi drivit just att EU ska vara utsläppsneutralt 2050 och inte fått gehör för det. Det har vi alltså redan drivit men inte fått gehör för.

Anf. 9 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru ordförande! Tack för genomgången inför toppmötet, statsministern!

Jag vill först ta upp Kina. Jag tycker att det är bra att statsministern nämner mänskliga rättigheter när det gäller Kina, men det finns ingenting i slutsatserna om mänskliga rättigheter. Jag tycker att det bör tillföras, för det är en fråga som måste upp på mötet.

Jag tycker också att statsministern ska insistera på att EU-sidan tar upp fallet Gui Minhai direkt med den kinesiska ledningen. Detta är en svensk medborgare som har kidnappats i ett annat land, förts till Kina och hålls olagligt fängslad som politisk fånge. Det är ett utmärkt tillfälle att på högsta nivå sätta tryck bakom orden och ta upp ett för Sverige viktigt MR-

fall. Det vore också ett sätt för Sverige att komma vidare från den minst sagt valhända hantering av fallet som utrikesförvaltningen har uppvisat den senaste tiden.

Min fråga till statsministern är därför: Kommer statsministern att insistera på att fallet Gui Minhai tas upp under toppmötet med Kina?

Jag går vidare till klimatfrågorna. Tyvärr är texten mycket svag på klimatområdet. Det är allmänna uttalanden om Parisavtalet och om ambitioner, men här finns inga konkreta förslag som innebär en ambitionshöjning som gör att EU faktiskt skulle klara Parisavtalet. Det är inte hållbart, och jag tycker att det är bra att Sverige är pådrivare. EU kan med ganska enkla och raka beslut få ned sina egna utsläpp genom de verktyg man själv äger i form av budget, investeringsbank och annat. Det är även en trovärdighetsfråga att EU:s egen politik inte aktivt ökar utsläppen.

Vi anser därför att Sverige under toppmötet föreslår att följande tillägg till slutsatserna görs:

EU kommer att lägga om sin egen politik för att målen i Parisavtalet ska kunna uppfyllas. Det innebär att alla subventioner och allt stöd till näringar och industrier som bidrar med stora utsläpp av växthusgaser ska upphöra. Europeiska investeringsbanken, EIB, ska upphöra med alla lån till fossilinvesteringar och andra investeringar som bidrar till ökade utsläpp av växthusgaser. EIB ska omvandlas till en grön investeringsbank vars överordnade mål ska vara att hjälpa medlemsländerna med den nödvändiga klimatomställningen. EU:s egen verksamhet orsakar betydande utsläpp, inte minst genom institutionernas flygresor och EU-parlamentets flyttande mellan två olika orter och parlament. Rådet vill att EU skyndsamt tar fram en plan för hur utsläppen från den egna verksamheten kan minskas.

EU behöver helt enkelt sopa rent framför egen dörr. EU saknar till stor del trovärdighet i och med att man går in och direkt subventionerar alltifrån motorvägsbyggen till pipelines och industrier som ökar utsläppen. Europeiska investeringsbanken, som är en global jätte i utlåningssammanhang, lånar till exempel ut till gasindustrin. EIB borde användas som en omställningsmotor i arbetet med att hjälpa medlemsländerna att gå ifrån det fossila.

Min fråga till Stefan Löfven är därför om han är beredd att lyfta fram dessa frågor och likartade skrivningar i slutsatserna, för att försöka uppfylla de högtidliga målsättningarna att klara Parisavtalet.

Anf. 10 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack för information och föredragning inför toppmötet, statsministern!

Kristdemokraterna är överens med statsministern och regeringen när det gäller brexitfrågan. Vi har ingen annan uppfattning utan vill också ha ett ordnat utträde. Mycket av ansvaret för att lösa situationen ligger nu på Storbritannien och kanske inte på EU, men vi får väl bara avvakta och se. Det verkar inte som att några slutgiltiga beslut kommer under det här toppmötet. Eller är det statsministerns bedömning att det blir ett slutgiltigt besked i den här frågan under toppmötet? Det kanske kan vara intressant att höra.

Vi är också överens när det gäller EU och Kina. Möjligheten att handla ser naturligtvis även vi som viktig för framtiden, men vi får inte glömma

mänskliga rättigheter. Det är någonting vi har lyft fram tidigare, inför allmänna rådet. Vi ser ju att Kina bara under det senaste året har antagit nya lagar som försämrar religionsfriheten i Kina. Vi ser med allvar på utvecklingen när det gäller mänskliga rättigheter, liksom på det som tas upp i olika handlingar om investeringar i Europa – att vi måste se till vår säkerhet på olika områden, bland annat när det gäller teknikutveckling.

Kristdemokraterna har dock fått lyfta fram två frågor här i EU-nämnden under de senaste månaderna, för att försöka stärka texterna inför att ministrar ska åka ned och förhandla.

Den första är klimatfrågan. Jag tror att vi alla är överens om att vi vill göra någonting för att nå nollutsläppet 2050, men frågan är vad. Kommissionen har tagit fram ett underlag som heter *En ren jord åt alla*, och inte i något av de scenarier som tas upp i diskussionen utgår kärnkraften. Kärnkraften ses i stället som en viktig parameter när det gäller möjligheten att få ned klimatutsläppen: Vi ska öka andelen förnybart, men kärnkraften måste också finnas med.

Frågan är därför om statsministern kan stödja att både förnybart och kärnkraft nämns i diskussionerna. Ungefär hälften av EU:s medlemsländer vill nämligen inte se någon kärnkraft. Kärnkraften är också en ändlig resurs – det som kommer från den delen – och det är en farlig utveckling på många sätt, men vi ser i det kortsiktiga perspektivet ingen möjlighet att fasa ut kärnkraften. I kommissionens rapport pratar man i stället snarare om att öka andelen kärnkraft. Jag skulle alltså vilja ha en liten kommentar till om statsministern kommer att driva både förnybart och behovet av kärnkraft för att klara industriutvecklingen. Det är ju industrifrågorna som kommer att diskuteras på toppmötet.

Den andra frågan som vi har lyft fram här har varit den långsiktiga utvecklingen när det gäller ekonomin, men också den sociala pelaren. Vi tycker att regeringen är otydlig. Allt detta med industri, konkurrenskraft, jobb åt alla och tillväxt handlar egentligen både om MFF:en, alltså långtidsbudgeten för EU, och om den nya jobbstrategin. Här måste vi ju se till att vi inte får ännu mer lagstiftning på nationell nivå, för det kan hämma oss i vår egen utveckling.

Jag tror alltså att detta är viktigt, och jag skulle vilja höra en kommentar från statsministern om hur han ser på utvecklingen när det gäller konkurrenskraften om vi ska tvinga alla länder att samtidigt genomföra alla de reformer som föreslås i den sociala pelaren.

Anf. 11 BENGT ELIASSON (L):

Ordförande! Tack för föredragningen, statsministern, och även för inspielen om vad som eventuellt komma skall!

Många har talat om brexit. Liberalerna står helt och fullt bakom regeringens linje när det gäller de delarna: När ett utträde nu tyvärr måste till är ett ordnat sådant att föredra.

Jag skulle dock vilja fokusera lite på och höra statsministerns reflektioner om förhandlingsläget och hur läget är mellan länderna i rådet när det gäller jobb och tillväxt. Det är ändå den inre marknaden och frihandeln som ligger till grund för hela det Europa vi ser framför oss och för att det är välfungerande. Precis som statsministern var inne på gäller det att få till ett regelverk och en uppstramning för att få den inre marknaden att verkligen fungera – och för att få EU:s inre regelverk att fungera bättre

mellan länderna. Det hänger ihop med forskning och utveckling, som ju också är basen för att Europa och Sverige ska vara framgångsrikt i världen.

Här har vi naturligtvis protektionismen och gränserna. Många har tagit upp Kina, men det finns även andra delar i detta som gör att protektionismens röst höjs i olika länder och i olika delar av Europa. Jag skulle gärna höra statsministern reflektera över Sveriges ståndpunkter när det gäller förhandlingsläget med andra länder och hur vi bygger allianser för att motverka att denna typ av skrivningar och tankar förs in i förhandlingarna runt bordet i EU.

Det hänger nämligen ihop: Vi ser klimatfrågorna som en viktig del för att den inre marknaden och företagen ska fungera bättre och för att det ska gå att få till en utveckling i Europa och världen som är hållbar framåt. Vi ser gärna gemensamma EU-åtgärder på det här området. Det är ingen hemlighet att vi gärna vill se en gemensam koldioxidskatt och gemensamma åtgärder på energiområdet och så vidare för att komma åt dessa delar, som är så viktiga för vår gemensamma värld. Vi föreslår dessa delar för att vi ska kunna komma framåt fortare i de viktiga klimatfrågorna.

Till sist skulle jag vilja höra lite grann kring den inre marknaden i sviterna av den ekonomiska kris som delar av EU fortfarande lider av. I det brexitkaos vi står inför är det svajigt, och det är av största vikt att just frihandeln och den inre marknaden verkligen får stå i centrum. Hur bygger Sverige allianser med andra för att få till detta?

Anf. 12 KAROLINA SKOG (MP):

Fru ordförande! Tack för föredragningen, statsministern!

Eftersom det förefaller råda stor konsensus i brexitfrågan tänkte jag uppehålla mig lite vid den inre marknaden, som är en av de viktigaste frågorna på mötet. Jag vill tydligt välkomna det fokus som statsministern lägger vid tjänstesektorn. Det är uppenbart för mig och Miljöpartiet att mycket av utvecklingskraften måste ligga i just tjänstesektorn när vi ställer om till en fossilfri ekonomi. Där har vi en viktig framtid för både Sveriges och EU:s del, och det är viktigt att vi fokuserar på att möjliggöra tillväxt i tjänstesektorn.

Jag vill också välkomna det statsministern säger om en modern industripolitik. En industripolitik för framtiden kan aldrig vara räddhågsen, varken i form av protektionism eller i form av fastklamrande vid de tekniska lösningar vi sitter med i dag, utan vi måste sikta framåt och ha en industripolitik som fokuserar på omställning till fossilfrihet, anpassning till digitalisering etcetera. Där tror jag att Sverige har en roll att vara pådrivande och lite modigt. Jag tror att vi kan vara det – och att det behövs i det politiska läge vi har i Europa i dag.

Jag ska självklart också säga någonting om klimatfrågan.

Precis som framfördes av Jonas Sjöstedt anser Miljöpartiet att vi måste använda hela EU:s budget som ett verktyg för att nå målen i Parisavtalet och klara den enorma omställning som krävs. Det är någonting som skiljer sig stort från hur den europeiska budgeten ser ut i dag, när man till stora delar investerar i fel saker.

När EU-ministern var här för några dagar sedan uttrycktes att regeringen har en ambition i denna riktning, det vill säga att man ser hela budgeten som ett verktyg. Jag skulle vilja be statsministern att utveckla

vad regeringen menar när man säger att man ser hela EU:s budget som ett verktyg för att nå målen i Parisavtalet. Det handlar inte bara om vilken andel som har stämpeln ”klimat” utan också om hur det hela används.

Jag är också glad för att vi är tydliga med att vårt mål är att det ska finnas ett jättetydligt EU-mål om utsläppsneutralitet 2050. Statsministern nämnde att det fanns ett motstånd – kan statsministern kanske utveckla hur detta motstånd ser ut? Finns det några möjligheter att nå framgång, eller upplever statsministern att det är ett kompakt motstånd?

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Jag börjar med frågorna från Vänsterpartiets Jonas Sjöstedt.

Fallet Gui Minhai tas upp på många olika sätt som gynnar fallet som sådant. Vi driver alltid på detta. Vi har naturligtvis andra som hjälper oss i det, och jag tycker att det är viktigt att hålla den linjen.

Vi väljer att göra det som bäst gynnar personen i fråga i de olika konsulära fallen. Det är inte så att Sverige är ensamt i detta, utan det tas upp i många olika sammanhang.

Jonas Sjöstedt föreslog en text angående klimatet. Ordningen är sådan att det är Europeiska rådet som lägger fast riktningen, och sedan ska det vidare till rådet för hantering. Jag tror dessutom att det av många skäl är bra att inte alltid ha konsensuskravet utan att det faktiskt även kan fattas beslut med majoritet. Detta tror att vi alla tjänar på – det var en av många bra saker som Jonas Sjöstedt nämnde. Det vore dock olyckligt att ha denna diskussion i Europeiska rådet; den ska vidare.

Vi menar att det är rätt att peka ut riktningen och att vara tydlig med att leva upp till Parisavtalet och göra det som beskrivs i slutsatserna. Vårt åtagande enligt Parisavtalet är tydligt: en och en halv grad. Det finns naturligtvis de som inte tycker så utan som hellre vill tala om två grader. Nu har vi dock en och en halv grad där.

Om vi får igenom detta nu är det fastslaget, och då är det detta som är riktningen. Sedan måste det tas vidare. Det går till rådet, till kommissionen och till alla som har att hantera detta. Nu är det detta som man ska rätta sig efter, och då får man själv fundera på hur man ska göra i de olika delarna för att leva upp till detta. Jag tror att detta är den bästa ordningen för att få genomslag.

Désirée Pethrus undrade om det blir något mer besked om brexit under Europeiska rådet. Det är osäkert än så länge. Får jag be statsrådet Dahlgren, som har varit inblandad i diskussionerna på slutet, att redogöra? Då får EU-nämnden en bra uppdatering om det senaste.

Anf. 14 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Vi hade i går ett möte med allmänna rådet. Där diskuterades den situation som nu är prekär. Vi vet att det inte blir någon omröstning i det brittiska parlamentet före Europeiska rådet – det har talmannen sagt nej till – och vi vet inte vad den brittiska regeringen nu önskar. Vi väntar fortfarande på ett besked från London. Det sägs att det ska komma någon form av meddelande från 10 Downing Street under dagen, men inte heller detta är säkert.

Jag skulle vilja säga att stämningen bland de 27 medlemsstater som nu för dessa förhandlingar genom kommissionen är enig. Det finns en

sammanhållning mellan de 27 staterna på samma sätt som det har funnits under hela denna process. Det finns en tydlighet när det gäller att vi till varje pris ska försöka att undvika att britterna kraschar ut ur EU, men det finns samtidigt en förväntan på Storbritannien att de måste motivera en förlängning om de begär en sådan.

Det mest fasansfulla scenariot är nästan att vi förlänger det hela med ett och ett halvt eller två år och sedan, i slutet av denna period, åter är i samma situation som nu, med hot om en krasch ut ur EU. Storbritannien skulle då under denna tid ha suttit vid förhandlingsbordet – samtidigt som de resonerat med andra länder om hur de ska kunna ha relationer framöver har de då suttit vid vårt förhandlingsbord, med rösträtt, och diskuterat med oss om hur man ska ha det. Det är det allra sämsta tänkbara scenariot.

Som sagt: Bollen är i London.

Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Jag fortsätter med Désirée Pethrus fråga om klimatet. Europeiska rådet ger en riktning här. Metoderna och verktygen för att nå dit ska diskuteras senare, också på energiområdet.

Sist och slutligen är det varje medlemsstat som beslutar vilken energimix man vill ha. Det som vi är överens om är att se till att gå mot att kunna leva upp till en-och-en-halv-gradsmålet. Sverige skulle ha velat skriva 2050 som årtal för utsläppsneutralitet, men det har vi inte fått in.

När det gäller ekonomin och den sociala pelaren är det så att den sociala pelaren inte på något sätt har ändrat beslutsmandatet i EU – inte på en enda punkt. Ett förändrat mandat för EU att fatta beslut kräver en fördragsförändring.

Den sociala pelaren är också till för att visa människor att det finns en social dimension i detta. Det är viktigt med en gemensam marknad för utveckling av företag och att kapital och tjänster kan röra sig, men det måste också vara så att befolkningen i medlemsstaterna känner att detta är till för dem och för ett bättre liv. Då är de sociala frågorna nog så viktiga.

Det är dock så att den sociala pelaren är konstruerad på ett sådant sätt att man sätter upp ett antal principer där medlemsstaterna själva får välja hur de ska göra det hela. Sedan kan EU av andra skäl föreslå olika lagstiftningar, men det ligger inom det mandat som man har i det gällande fördraget – den sociala pelaren har inte ändrat på detta.

Jag menar att de sociala frågorna är nog så viktiga för konkurrenskraften i EU. Det är ju inte så att man får en starkare konkurrenskraft om man behandlar människor dåligt. För mig är det tvärtom: Människor med bra villkor och med socialt skydd är modigare i en omställning. Vi kommer att ha en omställning på arbetsmarknaden, och då är det ett bra sätt att stärka den inre marknaden.

Bengt Eliasson ställde frågor om jobb och tillväxt. Vi delar uppfattning om den inre marknaden, om behovet av att stärka tjänster, om den digitala ekonomin och så vidare. Det var därför vi tillsammans med 16 likasinnade länder skickade in detta, och jag tycker att vi har fått gehör i slutsatserna. Nu är det på dagordningen, och kommissionen ska återkomma med en strategi för hur det ska implementeras.

När det gäller forskning och utveckling håller jag helt med. Vi bygger de allianser vi kan mot protektionism. Det skulle vara till nackdel, för hela tanken är att stärka protektionismen. Detta gör vi i många sådana diskus-

sioner.

I eftermiddag åker jag till Holland för att träffa Hollands premiärminister Mark Rutte. Där kommer denna fråga naturligtvis att tas upp. Vi har en likadan syn på hur detta ska göras, och vi kommer att diskutera hur vi ska stärka denna linje i EU.

Även när det gäller klimatet handlar det om gemensamt agerande. Det är därför det är bra att detta finns med i slutsatserna. Europeiska rådet anger en riktning som rådet och andra får förhålla sig till. Det kräver en hel del gemensamt agerande.

Här är det svårt. Som EU-nämnden vet är det några länder som menar att det försvagar konkurrenskraften, att omställningarna blir för stora och att det innebär kostnader. Det är klart att länder som har mer utsläpp behöver göra mer, men vi måste likafullt hjälpas åt för att se till att det händer. Vi kan helt enkelt inte låta klimatfrågan ligga, utan vi måste se till att agera.

Det är samma sak när det gäller ekonomisk kris och brexit. Det är inte minst genom att se till att säkerställa en stark inre marknad som vi kan göra det bästa för jobben, tillväxten och utvecklingen. Det ingår i samma tanke.

Karolina Skog frågade om den inre marknaden och tjänstesektorn. Sverige är i många stycken föregångare där. När svensk stålindustri inte bara diskuterar utan arbetar för att i framtiden kunna framställa stål utan kol är det en revolution i industriell bemärkelse. Där ligger vi först i spåret, och det ser andra länder.

Det är ett bevis på att detta är smart – andra länder ser och börjar vilja vara med på detta spår. När vi väl har kommit dit – och det är förvisso lång tid kvar – är det en enorm konkurrensfördel. Det är även så EU måste tänka och i många stycken tänker – detta är inte en börda utan en stor möjlighet.

När det gäller klimatfrågan ska det hela implementeras på bästa sätt i rådet efter Europeiska rådet.

Årtalet 2050 fick vi inte igenom. Vi vet ju vilka som inte brukar vilja ha årtal med, men vi har ingen exakt uppfattning. Vi har drivit detta men inte fått igenom det, och det beror på att det i andra änden finns några som absolut inte vill ha något årtal. Men att vi fick med en och en halv grad vill jag påstå är en framgång, för det är också förpliktande. Nu är det inte två grader vi talar om utan en och en halv grad – det kommer att sätta press.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Nu tänkte jag lämna ordet till de tre partier som har mer än en ledamot runt bordet, så att det blir lite mer jämlikt mellan ledamöterna.

Jag gör det i storleksordning och tänkte, för Socialdemokraternas räkning, lämna ordet till mig själv.

Detta toppmöte har ju verkligen två teman som hör ihop: jobb och klimat. Som många har varit inne på är det enormt viktigt att vi nu gör snabba omställningar. Vi har bara ett decennium på oss att verkligen få ned utsläppen, och då är det viktigt att vi fokuserar på det som vi vet ger resultat här och nu.

Därför är det också bra att EU driver på för mer förnybart – detta är ju den teknik som finns här och nu. Den är också kostnadseffektiv och kan snabbt ersätta det kol som vi i dag har inom Europa.

Jag skulle ändå vilja varna för att lyfta upp kärnkraftsdiskussionen alltför mycket. Det finns många olika åsikter om detta. Jag tycker att vi ska värna det nationella självbestämmandet och att detta är en fråga som varje land självt ska besluta om. Det finns ingen – varken kommissionen eller FN:s klimatpanel – som förespråkar det ena eller det andra, utan man tittar på olika scenarier för hur detta kan utvecklas framöver. Man lägger ingen viljeinriktning i det. Däremot är det viktigt att komma ihåg att det tar lång tid att bygga kärnkraft jämfört med att bygga den förnybara teknik som vi har här.

Jag skulle vilja återkomma till temat jobb kontra klimat. Det finns tyvärr många som fortfarande vill se en motsättning i detta. Jag vill understryka att vi har sett i svensk historia att det inte skapar konkurrenskraft att klänga sig fast vid gammal teknik. Det är i stället att bejaka omställning som skapar konkurrenskraft; det är där den svenska modellen har levererat många gånger och kan fortsätta att göra det.

Det är viktigt att vi får med oss fler i att se denna riktning. Nu när världen ställer om – och måste ställa om – ska vi leda denna utveckling och inte vara de som bromsar och därmed tappa konkurrenskraft. Vi ska verkligen utnyttja denna möjlighet.

Samtidigt ser vi diskussionen om att klimatomställningen måste gå i takt med en ökad jämlikhet växa runt om i hela Europa. Jag instämmer verkligen i det statsministern säger, nämligen att det är viktigt att EU:s medborgare upplever att EU är för dem. Denna utveckling har visserligen vinnare och förlorare – klimatomställningen kommer att ha det – men man ska hela tiden kunna känna sig trygg med att vi inte lämnar någon efter. Samhället ska finnas där och hjälpa dig i denna omställning, precis som vi har gjort tidigare.

Det är viktigt att hela EU jobbar med dessa frågor – dock på en mellanstatlig nivå. Däremot ska vi sätta stopp för låglönekonkurrensen och inte gynna dem som bidrar till att dumpa löner i stället för att konkurrera med kunskap. För EU:s konkurrenskrafts skull – och såklart för medborgarnas skull – måste vi sätta stopp för detta.

Jag ville bara understryka detta och be statsministern utveckla hur man ser på förutsättningarna för att få gehör för den här typen av syn – att omställningen går hand i hand med fler jobb och att man samtidigt måste få en ökad jämlikhet för att klara av omställningen och få stöd för den.

Anf. 17 JÖRGEN WARBORN (M):

Fru ordförande! Jag tackar statsministern för föredragningen.

Jag skulle vilja lyfta fram frågan om EU:s relationer till Kina. Kina är ett land där staten och företagen går långt in i varandra. Politiska, ekonomiska och militära verktyg koordineras för att säkra det kinesiska kommunistpartiets inflytande. Den kinesiska statsledningen förhåller sig inte till internationella spelregler så som västerländska nationer gör. I Sverige får vi inte vara naiva vare sig ekonomiskt, säkerhetspolitiskt eller humanitärt. När det gäller mänskliga rättigheter har fallet Gui Minhai nämnts här redan tidigare. Det här handlar alltså ytterst om den liberala demokratiska världsordningens framtid. Det handlar om europeisk konkurrenskraft. Det handlar om Sveriges förmåga att stå upp för svenska medborgares rättigheter.

I sin utrikesdeklaration nämner regeringen knappt Kina över huvud taget. Därför är det nu extra välkommet att EU-kommissionen lyfter upp diskussionen om en åtgärdsplan för ett genomtänkt agerande gentemot Kina. Från moderat håll har vi föreslagit en Kinastrategi för Sverige sedan tidigare. Har vi inte den här genomtänkta helhetssynen på vår relation med Kina kommer både vi i Sverige och EU att fatta dåliga beslut.

Nu nämnde statsministern ett antal olika områden som den här åtgärdsplanen bör innehålla. På minst ett område tror jag att den moderata hållningen skiljer sig från åtminstone det som statsministern nämnde muntligt. Det gäller industrispionage, immateriella rättigheter och hela den biten. Där har vi saker att arbeta med tillsammans med Kina, kan vi väl säga. Jag skulle bara vilja ha ett klagörande av huruvida även den punkten inkluderas i åtgärdsplanen, som statsministern och regeringen ser på det.

Jag skulle också gärna vilja ta upp frågan om klimatförändringar och kopplingen till kärnkraften, även om jag inte hade tänkt det från början. Statsministern har fått två frågor om det, både från Moderaternas Jessika Roswall och från Désirée Pethrus, och jag upplever att statsministern har duckat inför båda frågorna. För att upprepa frågeställningen: FN:s klimatpanel har gjort olika scenarier. Oavsett vilket scenario man pekar på behöver kärnkraften byggas ut kraftigt för att man ska nå en-och-en-halv-gradsmålet, i minsta fall med 91 procent, tror jag, och i det mer kraftiga scenariot med upp till 190 procent. Frågan är vilka slutsatser statsministern drar av FN:s klimatpanels slutsatser och hur det påverkar diskussionen om att knäcka klimatutmaningen. FN:s klimatpanel pekar på kärnkraftens betydelse. Hur ser regeringen på det?

Anf. 18 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag har en fråga till statsministern om tillträde till den kinesiska marknaden. Precis som statsministern säger är den i vissa delar begränsad. Statsministern säger att unionen inte ska svara på detta på ett sätt som riskerar att driva på ytterligare protektionism. Det är i och för sig en sund princip. Men när USA reste vissa handelstullar för inte så länge sedan svarade unionen ganska snabbt med samma mynt. Jag vill höra lite grann om huruvida taktiken för att möta de här två typerna av protektionism skiljer sig åt. Hur planerar man att möta den typ av handelshinder som kineserna ställer upp? Att svara med samma mynt i det fallet är ju väldigt svårt.

Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Vad gäller klimat och snabb omställning delar vi uppfattningen. Sverige driver tillsammans med andra like-minded att EU naturligtvis ska agera så snabbt det någonsin går och ha höga ambitioner, och man gör så. Inte minst senast i Katowice var EU pådrivande, och det hade betydelse för att komma i mål där, vill jag påstå.

Det fördes ett resonemang om jobb och klimat. Det blir en omställning. Alla tjänar på att se till att vi klarar klimatomställningen. I den meningen är alla vinnare. Men det blir en större omställning för vissa. I denna omställning är de sociala frågorna avgörande. Detta är egentligen en gammal sanning – de första mekaniska vävstolarna slogs sönder i England därför att dåtidens arbetare var rädda för att de mekaniska vävstolarna

skulle ta jobben från dem så att de inte längre skulle kunna tjäna sitt uppehälle.

Den svenska modellens framgång bygger på att vi har sett till att hjälpa människor vidare. Vi klamrar oss inte fast vid gammal teknik, utan vi bejakar den nya tekniken. Men vi ser till att människor kommer vidare och inte blir lämnade åt sitt öde. Det är det som är den svenska modellens framgång, och det är också därför som EU som helhet börjar se detta. Den sociala pelaren diskuteras med precis den inriktningen. Det här är en konkurrens fördel – människor som känner trygghet vågar mer. Det var därför den sociala pelaren kom till. Men besluten ska fattas i enlighet med respektive lands lagstiftning.

Jörgen Warborn talade om Kina. Det är precis som han säger: Staten och företagen hänger ihop. Dessutom tror jag att företag och enskilda medborgare har skyldighet att rapportera hem, oavsett var de är i världen. Vi ska svara upp. Sverige och EU ska naturligtvis stå upp för en demokratisk ordning. Det är den som är grundläggande för oss.

Regeringen arbetar på en Kinastrategi. Jag hade ett möte med utrikesministern i morse. Vi är igång med Kinastrategin. Den kommer att behöva vara rätt så bred. Exakt vad som ska ingå i den ska vi naturligtvis diskutera. Den kommer naturligtvis också att diskuteras över partigränserna.

Industrispionage specifikt arbetar vi med hela tiden, inte bara kopplat till en strategi för framtiden. Vi måste också vara vaksamma här och nu. Det förekommer nog spionage från lite olika håll. Det ska vi naturligtvis förebygga och åtgärda så snabbt det går.

Angående klimat och kärnkraft säger jag samma sak. Jag vet inte om svaret inte duger, men det är faktiskt så att det inte finns uttalat i EU hur energimixen ska se ut. Det är upp till var och en av medlemsstaterna vilken energimix man vill välja. I Sverige har vi valt att sluta en bred överenskommelse om framtida energiförsörjning. Det tycker jag är bra. Det är stabilt. Vi ska värna den överenskommelsen.

Det är detta som är svaret. Om det sedan inte duger är det en annan sak, men det går inte att komma med något annat svar. Jag tycker att det är bra att ingen annan sitter och bestämmer åt oss. Vi ska inte bestämma åt någon annan heller. Men riktningen att gå i är mot mindre utsläpp. Det är det som är det viktiga. Man ska också naturligtvis kunna vidmakthålla konkurrenskraften, så att man har tillräckligt med energi. Exakt hur den ska mixas är sedan upp till oss.

Ludvig Aspling ställde en fråga om tillträde till Kinamarknaden. Som jag sa är det ett faktum att den är begränsad. Sedan kan man vid olika tillfällen välja olika lösningar. Men om man som helhet skulle byta princip, så att alla världens olika regioner eller länder började med en mer protektionistisk hållning, vore vi på ett sluttande plan. Från tid till annan kan man naturligtvis välja att vidta åtgärder. Man får agera från fall till fall. Principen måste dock vara att vi står upp för frihandel. Det är viktigt för Sverige och EU.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Det börjar bli dags att avrunda. Jonas Sjöstedt och Désirée Pethrus vill dock säga något – ganska kort, gissar jag.

Anf. 21 JONAS SJÖSTEDT (V):

Jag tycker inte att regeringens agerande i fallet Gui Minhai övertygar. Det är klart att det blir dålig stämning om man pratar om mänskliga rättigheter med Kina. Det kan ha konsekvenser. Men möjligheterna måste tas. Man måste få använda den möjlighet som EU ger för att trycka på i det här fallet, menar jag.

Det som jag föreslår när det gäller klimatfrågan är att Sverige ska agera för att EU ska sluta ösa in pengar i sådant som aktivt förstör klimatet; man ska inte subventionera det som direkt bidrar till ökade utsläpp. Det är ganska grundläggande för att lösa det här. Jag tycker att det ska vara Sveriges roll. När hundratusentals unga fyller gatorna i Europas alla städer och kräver att man gör någonting är det vår roll att föreslå det som gör skillnad, och det här gör skillnad direkt. Jag förstår på statsministern att man inte är beredd att ta upp de här sakerna vad gäller Europeiska investeringsbanken, EU:s budget och EU:s institutioner. Därför anmäler jag avvikande mening i förhållande till detta och rådsslutsatserna.

Anf. 22 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! När det gäller Kina kan jag instämma i flera av de uttalanden som Vänsterpartiet och Moderaterna har gjort här. Jag tycker att det är viktigt att även vi från parlamentet får vara delaktiga. Jag vet inte om vi inför EU–Kina-toppmötet kommer att involveras ytterligare och få möjlighet att göra inspel, men vi har gjort det redan inför allmänna rådet och här och nu.

När det gäller den sociala pelaren skulle jag ändå vilja säga att det som statsministern säger är lite flummigt. Jag tror att han förminskar problematiken. Det är inte så länge sedan vi satt här och diskuterade hur vi kanske skulle hjälpa Storbritannien att vara kvar i EU; vi skulle ge dem ett undantag när det gällde barnbidragsfrågan. Det gällde framför allt utbetalning av barnbidrag till ett annat EU-land. Det EU redan har gjort som vi har reagerat på gäller bland annat kvotering av föräldraförsäkring. Man pratar också om en europeisk a-kassa och så vidare. Om EU nu tänker sig att gå vidare på den här vägen tror jag att risken är att flera länder vill lämna EU.

Det är därför vi har tagit upp den här frågan. Det är inte så att vi är emot social utveckling. Det vi har försökt förtydliga i våra skrivningar i EU-nämnden är att det som nu krävs är sunda offentliga finanser i alla EU-länder. Där vet vi att det brister på många områden och att man behöver göra strukturreformer på nationell nivå. Det som den sociala pelaren inte ska leda till, har vi sagt, är lagstiftning som undergräver den svenska partsmodellen och medför kostnadsökningar i den fleråriga budgetramen.

Jag tror att statsministern underskattar vår kritik på det här området. Det är ingen som är emot social utveckling i de enskilda länderna. Frågan är bara vad EU ska tvinga länderna att fatta för beslut. Alla olika länder har olika utmaningar just nu. Vi ska trycka på, men detaljerad lagstiftning kommer inte att hjälpa.

Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Jag vill förtydliga att regeringen så gott som dagligen arbetar med det konsulära fallet gällande Gui Minhai, även via EU. Vi driver naturligtvis att det ska tas upp i samband med toppmötet på det sätt som är det bästa

möjliga för den berörda personen. Det är det vi hela tiden måste ha för ögonen – hur gör vi det bäst för den som vi vill hjälpa? Vi tar även i andra organ och andra forum alla möjligheter att se till att göra det bästa möjliga för att Gui Minhai ska bli fri. Det får inte råda något som helst tvivel om det. Jag tror att vi alla här i alla partier är eniga om att det är det som gäller. Det gäller för regeringen också.

När det gäller Sveriges roll i klimatfrågan är det precis den linjen vi driver. Vi har samma ambitioner innehållsligt. Vi driver den linjen, men frågan är var vi ska göra det. Om jag sätter mig på Europeiska rådet och går igenom alla detaljer som ska levereras när jag ingen framgång. Men om vi säger att det här är riktningen som Europeiska rådet beslutar om, att till exempel detta med en och en halv grad ingår och att det är det vi ska nå och sedan tar det vidare i exempelvis rådet har vi större möjligheter till framgång. Jag väljer hellre den linjen.

När det gäller Désirée Pethrus och den sociala pelaren tror jag att vi kan försöka nå varandra. Den sociala pelaren handlar om just principer. Jag menar att det är principer som är viktiga. De ändrar inte på något sätt mandatet, även om EU kan komma med olika förslag. En sak som har varit tydlig från första stund när vi diskuterat detta är att vi tänker behålla den partsmodell som vi har valt.

EU:s ledning ser nog, bland annat här, vilken modell som har rönt mer framgång än andra modeller och har ingen anledning att ändra på den och frånta oss rätten att exempelvis sluta kollektivavtal. Det är parterna som styr arbetsmarknaden – detta ligger kvar.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att vi känner till varandras åsikter om detta.

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med oliklydande avvikande meningar från Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet.

Därmed tackar vi för dagens möte. Lycka till på rådet!

§ 1 Europeiska rådet

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 4 MATHIAS TEGNÉR (S).....	4
Anf. 5 JESSIKA ROSWALL (M).....	4
Anf. 6 MARTIN KINNUNEN (SD).....	5
Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (C).....	6
Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	7
Anf. 9 JONAS SJÖSTEDT (V).....	9
Anf. 10 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	10
Anf. 11 BENGT ELIASSON (L).....	11
Anf. 12 KAROLINA SKOG (MP).....	12
Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	13
Anf. 14 Statsrådet HANS DAHLGREN (S).....	13
Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	14
Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 17 JÖRGEN WARBORN (M).....	16
Anf. 18 LUDVIG ASPLING (SD).....	17
Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	17
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 21 JONAS SJÖSTEDT (V).....	18
Anf. 22 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	19
Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	19
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	20